

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi'nde

PROF. DR. M. YAŞAR KANDEMİR İLE

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

EŞ - ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKİ'L - MUSTAFÂ

— KÂDİ İYÂZ —

151. Ders | 8.Eylül.2019, Pazar

Ders Konusu:

2. BÖLÜM: Resûl-i Ekrem'in İnsanlar Üzerindeki Hakları

4. KISIM: Resûl-i Ekrem'e Salâtü Selâm Getirmenin Farz Oluşu ve Fazileti

8. FASIL: Resûl-i Ekrem'in Kabrini Ziyaret

KİTAPTAKİ YERİMİZ

Arapça Kaynak sf. 590 | Türkçe Şerh, Cilt.2 - sf. 491

Dersin Video, Ses Kayıtlarına
ve Kaynaklı Ders Notlarına

www.sifaiserif.com

adresinden veya karekodu okutarak
erişebilirsiniz.

Şifa-i Şerif Hakkında Kısa Bilgi:

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Eserin Türkçe Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt)

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١٤٩٠ - وعن أَبِي هُرَيْرَةَ: «إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ فَلْيُصَلِّ عَلَى النَّبِيِّ ﷺ، وَلْيَقُلْ: «اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي...»»^(٦).

Ebû Hüreyre radiyallahu anhdan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

"Biriniz mescide gireceği zaman, önce Peygamber Efendimiz'e salâtü selâm getirsin, ardından da «اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ» diye duâ etsin."

Bu hadisin devamında, mescidden çıkarken de Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem selâm verilmesi öğütlenmektedir. «السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ» cümlesi, Efendimiz'e verilecek en güzel selâmlardan biridir. Ardından da: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ» (Allahım! Ben, Senin lütfunu niyâz ediyorum) diye duâ edilmesi tavsiye edilmektedir.¹

وقال مالك في «المبسوط»: وليس يلزم من دخل المسجد وخرج منه من أهل المدينة الوقوف بالقبر؛ وإنما ذلك للغرباء.

Mâlikî fıkhnı dâir olan *el-Mebsût*'ta belirtildiğine göre, İmâm Mâlik şöyle demiştir:

"Medinelilerin, Mescid-i Nebvî'ye her girip çıktığında Kabr-i Saâdet'in yanında durmaları gerekmez; orada, Medine'ye dışarıdan gelen ziyaretçilerin durması gerekir."

Sefere Çıkarken, Seferden Dönerken

İmâm Mâlik yine *el-Mebsût*'ta şöyle demiştir:

"Medinelilerin veya başkalarının, seferden döndüğünde veya sefere çıkacağı zaman Kabr-i Saâdet'in yanında durup Peygamber-i Zîşân'a salât ve duâ etmelerinde, Hz. Ebû Bekir ile Hz. Ömer'e selâm vermelerinde hiçbir sakınca yoktur."

1. Bu hadisin benzeri, yukarıda da geçtiği üzere şu kaynaklarda bulunmaktadır: Tirmizî, Salât 117, nr. 314. İbni Mâce, Mesâcid 13, nr. 771; Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, VI, 282.

فقيل له: فَإِنَّ نَاسًا مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ لَا يَقْدَمُونَ مِنْ سَفَرٍ وَلَا يَرِيدُونَهُ ،
يَفْعَلُونَ ذَلِكَ فِي الْيَوْمِ مَرَّةً أَوْ أَكْثَرَ؛ وَرَبَّمَا وَقَفُوا فِي الْجُمُعَةِ أَوْ فِي الْأَيَّامِ الْمَرَّةِ
وَالْمَرَّتَيْنِ أَوْ أَكْثَرَ عِنْدَ الْقَبْرِ فَيَسْلُمُونَ وَيَدْعُونَ سَاعَةً.

فَقَالَ: لَمْ يَبْلُغْنِي هَذَا عَنْ أَحَدٍ مِنْ أَهْلِ الْفِقْهِ بِلَدْنَا ، وَتَزَكُّهُ وَاسِعٌ ،
وَلَا يُصْلِحُ آخِرَ هَذِهِ الْأُمَّةِ إِلَّا مَا أَصْلَحَ أَوَّلُهَا؛ وَلَمْ يَبْلُغْنِي عَنْ أَوَّلِ هَذِهِ الْأُمَّةِ
وَصَدْرُهَا أَنَّهُمْ كَانُوا يَفْعَلُونَ ذَلِكَ ، وَيُكْرَهُ إِلَّا لِمَنْ جَاءَ مِنْ سَفَرٍ أَوْ أَرَادَهُ .

İmâm Mâlik'e şöyle sordular:

“Bazı Medineliler seferden dönmedikleri veya bir sefere çıkmadıkları hâlde, günde en az bir kere veya daha fazla Kabr-i Saâdet'e gidiyorlar; özellikle de Cuma günü veya diğer günlerde bir defa veya iki defa yahut daha fazla Kabr-i Saâdet'i ziyâret ediyor, orada bir süre kalarak Resûlullah'a salâtü selâmlarını arz ediyor, Hz. Ebû Bekir ve Ömer'e duâ ediyorlar; buna ne dersiniz?”

İmâm Mâlik bu soruya şu cevabı verdi:

“Medineli birinin, sefere çıkmadığı hâlde böyle bir ziyârette bulunması gerektiğine dâir Medineli fakihlerden bize bir bilgi ulaşmış değildir; kanaatimce bunu yapmamak daha uygundur. Zira bu ümmetin ilk nesillerine mükemmel bir hayat yaşatan ne ise, sonradan gelenlerine düzgün bir hayat yaşatacak olan da odur. Sahâbe ve tâbiîn nesillerinin böyle bir şey yaptığına dâir bir bilgim yoktur. Bunu sadece bir yolculuktan dönen veya bir yolculuğa çıkacak olan kimseler yapabilir. Böyle olmayanların yapması uygun değildir.

İmâm Mâlik bir meselede Medinelilerin ne yaptığına dikkat eder, Medinelilerin uygulamasına büyük önem verirdi. Çünkü dinî hükümler daha çok Medine döneminde ortaya konmuş, Medineliler bu uygulamayı görüp yaşamış ve onu daha sonraki devirlerde aralarında yaşatmış kimselerdi. Medine ehlinin dini yaşayıp uygulaması, fıkıh ilminde “Amel-i ehl-i Medine” diye anılır.

قال ابنُ القاسم: وَرَأَيْتُ أَهْلَ الْمَدِينَةِ إِذَا خَرَجُوا مِنْهَا أَوْ دَخَلُوا إِلَيْهَا أَتَوْا الْقَبْرَ فَسَلَّمُوا؛ قَالَ: وَذَلِكَ رَأْيِي.

قال الباجي: فَفَرَّقَ بَيْنَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ وَالْغُرَبَاءِ؛ لِأَنَّ الْغُرَبَاءَ قَصَدُوا لَذَلِكَ؛ وَأَهْلَ الْمَدِينَةِ مُقِيمُونَ بِهَا لَمْ يَقْصِدُوا مِنْ أَجْلِ الْقَبْرِ وَالتَّسْلِيمِ.

İmâm Mâlik'in talebelerinden İbnü'l-Kâsım (v. 191/806) şöyle demiştir:

“Medinelilerin Medine'den başka yere giderken veya başka bir yerden Medine'ye dönerken Kabr-i Saâdet'e geldiklerini ve orayı selâmladıklarını gördüm. İmâm Mâlik'in görüşü de böyledir.”

Endülüslü Mâlikî fakihi Kādî Ebü'l-Velîd el-Bâcî¹ (v. 474/1081) şöyle demiştir:

“İmâm Mâlik, Medine'nin yerlileri ile oraya başka yerlerden gelenleri bir tutmamıştır. Çünkü Medine'li olmayanlar, oraya ziyâret maksadıyla uzaktan gelmişlerdir. Medineliler ise, orada yaşayan kimseler olup, Kabr-i Saâdet'i ziyâret etmek ve Resûlullah'a selâm vermek için Medine'ye gelmiş değillerdir.”

Medineli olmayanlar oraya uzak diyârlardan ve sadece ziyâret maksadıyla geldikleri için, Kabr-i Saâdet'i her zaman ziyâret etme hakları vardır. İmâm Mâlik Medinelilerin Kabr-i Saâdet'e çok gitmelerini doğru bulmamıştır. “Sık sık ziyâret etme ki sevgin artsın” hadisi, bu görüşün haklılığını göstermektedir.²

1. Ebü'l-Velîd Süleymân ibni Halef el-Bâcî hakkında bilgi için bk. II, 484.

2. Bu hadis için bk. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr* (Selefi), IV, 21, nr. 3535; Hâkim, *el-Müstedrek* (Atâ), III, 390, nr. 5477.

Ziyâret Tapınmaya Dönüşmemeli

Peygamber aleyhisselâm şöyle buyurmuştur:

«اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ قَبْرِي وَثْنًا يُعْبَدُ، اِشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى قَوْمٍ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ»
 «Allahım! Benden sonra kabrimi tapınılan bir put hâline getirme!
 Peygamberlerinin kabrini, ibâdethâne hâline getirenlere Allah son derecede gazap eder.»¹

Resûl-i Ekrem Efendimiz, Allah'a kul olmanın bilinciyle ve ibâdet konusunda Cenâb-ı Hakk'a hiç kimsenin ortak olamayacağı inancıyla kabrinin put hâline getirilmemesini niyâz etmiştir. Vefâtına yakın günlerde, peygamberlerinin kabirlerini mescid hâline getiren Yahudi ve Hıristiyanların yaptığı bu çirkin işi hatırlamış ve ümmetini, kendisi hakkında onlar gibi davranmaktan şiddetle sakındırmıştır.

Resûl-i Ekrem Efendimiz ayrıca şöyle buyurmuştur:

«لَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا» "Kabrimi bayram yerine çevirmeyiniz."²

Bu hadisin tamamı şöyledir: “Evlerinizi kabirlere, benim kabrimi de bayram yerine çevirmeyiniz. Bana salâtü selâm gönderiniz; çünkü nerede olursanız olunuz, sizin salâtü selâmınız bana ulaşır.” Peygamber Efendimiz bu hadisiyle, kabrinin bayram yeri hâline getirilmemesini, oranın şenlik yerine çevrilmemesini istemiştir. Buna göre Kabr-i Saâdet'i ziyâret eden kişi, sanki Resûlullah Efendimiz hayattaymış, kendisi de onun huzûrunda bulunuyormuş duygusuna sahip olmalıdır. Resûlullah Efendimiz bu tavsiyesiyle, kendisini ziyârete gelenlerin bayram yerine gidiyormuş gibi süslü püslü giyinmemesini de istemiş olabilir.

١٤٩١ - وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: «اللَّهُمَّ! لَا تَجْعَلْ قَبْرِي وَثْنًا يُعْبَدُ؛ اِشْتَدَّ غَضَبُ اللَّهِ عَلَى قَوْمٍ اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ»^(٢).

١٤٩٢ - وَقَالَ: «لَا تَجْعَلُوا قَبْرِي عِيدًا»^(٣).

1. Mâlik, *Muvatta'*, Kasru's-salât fi's-sefer 85; Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, II, 246.

2. Ebû Dâvûd, *Menâsik* 96, 97, nr. 2042; Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, II, 367.

ومن كتاب أحمد بن سعيد الهندي - فيمن وقف بالقبر: لا يلصق به ،
ولا يمسه ، ولا يقف عنده طويلاً .

وَفِي «الْعُتْبِيَّة»^(٤) يَبْدَأُ بِالرُّكُوعِ قَبْلَ السَّلَامِ فِي مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ؛

وَأَحَبُّ^(١) مواضع التنفل فيه مُصَلَّى النَّبِيِّ ﷺ حيثُ العمودُ الْمُحَلَّقُ^(٢) .

وَأَمَّا فِي الْفَرِيضَةِ فَالْتَقَدُّمُ إِلَى الصُّفُوفِ وَالتَّنْفُلُ فِيهِ لِلْغُرَبَاءِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ
التَّنْفُلِ فِي الْبُيُوتِ .

Endülüslü âlim Ahmed ibni Saîd el-Hindî'nin (v. 399/1009) kitâbında, Kabr-i Saâdet'in yanında duran kimsenin göğsünü oraya yapıştırmaması, Kabr-i Saâdet'e elini sürmemesi ve orada uzun süre durmaması gerektiği kaydedilmiştir.

Tahiyyetü'l-Mescidi Nerede Kılmalı

Endülüslü Mâlikî fakihi Utbî'nin¹ (v. 255/869) *el-Utbiyye* adlı eserinde kaydedildiğine göre, Kabr-i Saâdet'i ziyâret edecek olan kimse, Fahr-i Cihân Efendimiz'in huzûruna varıp selâm vermeden önce, Mescid-i Nebevî'de tahiyyetü'l-mescid namazı kılmalıdır.

Ashâb-ı kirâm, Peygamber Efendimiz hayattayken de öyle yapardı. Allah'ın Resûlü'ne selâm ve hürmetini sunmadan önce, onu peygamber olarak gönderen yüce Mevlâ'ya kulluklarını arzederlerdi. Nitekim rivâyet edildiğine göre bir defasında sahâbîlerden biri Mescid-i Nebevî'ye gelmiş, doğruca Efendimiz'in yanına giderek ona selâm vermişti. Resûlullah Efendimiz ona: “Önce iki rek'at namaz kıl, sonra yanıma gelip bana selâm ver” buyurmuştu.²

Mescid-i Nebevî'de tahiyyetü'l-mescid gibi nâfile namaz kılınması makbûl olan yer, Resûl-i Kibriyâ Efendimiz'in de namaz kıldığı, güzel koku sürülen sütunun yanındır.

Fahr-i Âlem Efendimiz söz edilen bu sütunun yanında namaz kıldığı için, onun hâtırasına hürmeten bu sütuna güzel koku sürülürdü. Mescid-i Nebevî'de 654 (1254) ve 886 (1481) yıllarında çıkan yangınlarda mescidin sütunları büyük zarar gördü. Güzel koku sürülen sütun da muhtemelen bu yangınlarda yok oldu.

Farz namazları ön saflarda kılmak daha faziletlidir. Medine'ye uzaktan gelen ziyâretçilerin, nâfile namazları Mescid-i Nebevî'de kılmaları, bana göre kaldıkları yerlerde kılmalarından daha sevâptır.

Bir sonraki bahiste, Mescid-i Nebevî'de kılınan namazların, başka memleketlerde kılınan namazlardan bin kat daha sevap olduğuna dâir hadîs-i şerîf gelecektir.

1. Utbî'nin tam adı Ebû Abdillâh Muhammed ibni Ahmed el-Ümevî el-Kurtubî'dir.

2. Aliyyü'l-Kârî, *Şerhu's-Şifâ*, II, 157.

فصل

فِيمَا يَلْزَمُ مَنْ دَخَلَ مَسْجِدَ النَّبِيِّ ﷺ مِنَ الْأَدَبِ
سِوَى مَا قَدْ مَنَاهُ ، وَفَضْلِهِ ، وَفَضْلِ الصَّلَاةِ فِيهِ ، وَفِي مَسْجِدِ مَكَّةَ ،
وَذِكْرِ قَبْرِهِ وَمَنْبَرِهِ ، وَفَضْلِ سُكْنَى الْمَدِينَةِ وَمَكَّةَ

9. Mescid-i Nebevî'yi Ziyâret Edebi

Bu bahiste, daha önce söylediklerimizden başka, Mescid-i Nebevî'ye giren kimsenin gözetmesi gereken edeplerden, Mescid-i Nebevî'nin faziletinden, orada ve Mekke mescidinde kılınan namazın sevâbindan, Efendimiz'in Kabr-i Saâdet'inden ve minber-i şerifinden, bir de Medîne-i Münevvere ve Mekke-i Mükerreme'de yaşamanın faziletinden söz edilecektir.

Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"لَمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ" "Daha ilk günden beri temeli Allah korkusu üzere atılan bir mescid, senin namaz kılmana daha uygundur."¹

Temeli Allah Korkusu Üzerine Atılan Mescid

Ashâb-ı kirâm, Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem: "Bu âyet-i kerîmede sözü edilen, temeli Allah korkusu üzere atılan mescid hangi mesciddir?" diye sordu. Peygamber Efendimiz de Mescid-i Nebevî'yi göstererek: "O, benim şu mescidimdir." buyurdu.²

قال الله تعالى: ﴿لَمَسْجِدٍ أُسِّسَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ...﴾
الآيات [التوبة: ١٠٨].

١٤٩٣ - رُوِيَ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ سُئِلَ: أَيُّ مَسْجِدٍ هُوَ؟ قَالَ: «هُوَ^(٢) مَسْجِدِي هَذَا»^(٣).

Hadîs-i şerîfin *Sahîh-i Müslim*'deki bu rivâyetine göre ashâb-ı kirâmdan Ebû Saîd el-Hudrî şöyle demiştir: "Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi hanımlarından birinin evinde ziyâret ettim ve: "Yâ Resûlallah! Takvâ üzerine kurulan mescit, Mescid-i Nebevî mi, yoksa Mescid-i Kubâ mıdır?" diye sordum. Allah'ın Elçisi yerden bir avuç küçük çakıl taşı alarak onları yere vurdu ve Mescid-i Nebevî'yi kastederek: "O, sizin şu mescidinizdir." buyurdu.

Peygamber Efendimiz'in çakıl taşlarını yere vurmasının ve böylece konuyu iyice pekiştirmesinin sebebi, muhtemelen ashâb-ı kirâmın bu konuda tereddüt etmesidir.

Yine Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anının rivâyetine göre bu âyet-i kerîme sözü edilen mescidin hangisi olduğu konusunda farklı düşünen iki sahâbiden biri onun Mescid-i Nebevî, diğeri de Mescid-i Kubâ olduğunu söylemiş, meseleyi Fahr-i Âlem Efendimiz'e sorduklarında, Allah'ın Elçisi "O, benim şu mescidimdir." buyurmuştur.¹

Bazı müfessirler âyet-i kerîmenin Kubâ Mescidi hakkında nâzil olduğunu, dolayısıyla "takvâ üzerine kurulan mescid" ifâdesiyle Kubâ Mescidi'nin kastedildiğini söylemişse de, bu sahîh hadîs-i şerîf, söz konusu mescidin Mescid-i Nebevî olduğunda şüphe bırakmamaktadır.

1. Tevbe 9/108.

وهو قولُ ابْنِ المَسِيَّبِ ، وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ ، وَابْنِ عُمَرَ ، وَمَالِكِ بْنِ أَنَسٍ ، وَغَيْرِهِمْ .
١٤٩٤ - وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ مَسَجِدُ قُبَاءَ (٤) .

Ashâb-ı kirâmdan Zeyd ibni Sâbit, Abdullah ibni Ömer, tâbiinden Saîd ibnü'l-Müseyyeb, tebe-i tâbiinden Mâlik ibni Enes ve daha başkaları söz konusu âyette geçen mescidin Mescid-i Nebevî olduğunu söylemişlerdir. Abdullah ibni Abbâs'ın ise, âyette sözü edilen mescidin Kubâ Mescidi olduğunu söylediği rivâyet edilmiştir.²

Ziyâret Edilecek Üç Mescid

Ebû Hüreyre radiyallahu anhu'nın Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve selmeden rivâyet ettiğine göre Allah'ın Elçisi şöyle buyurmuştur:

“(Namaz kılıp ibâdet etmek için) sadece şu üç mescide seyahat edilebilir: Mescid-i Haram, Mescid-i Nebevî ve Mescid-i Aksâ.”³

١٤٩٥ - حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ أَحْمَدَ الْفَقِيهَ بِقِرَاءَتِي عَلَيْهِ ؛ قَالَ : (١/١٣٨) حَدَّثَنَا الْحُسَيْنُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْحَافِظُ ، حَدَّثَنَا أَبُو عُمَرَ التَّمَرِيُّ ، حَدَّثَنَا [أَبُو] مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ ، حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ دَاسَةَ ، حَدَّثَنَا أَبُو دَاوُدَ ، حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ ، حَدَّثَنَا سُفْيَانُ ، عَنْ الزُّهْرِيِّ ، عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمَسِيَّبِ ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ [رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ] عَنِ النَّبِيِّ ﷺ ؛ قَالَ : « لَا تُشَدُّ الرَّحَالُ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةٍ (١) مَسَاجِدَ : الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ، وَمَسْجِدِي هَذَا ، وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى » (٢) .

Bu üç mescidin önemi, her üçünün de peygamberler eliyle yapılmış olmasıdır. Kâbe ilk defa Hz. Âdem; Mescid-i Aksâ Hz. Süleymân; Mescid-i Nebevî de Peygamber Efendimiz tarafından yapılmıştır.

Hadîs-i şerifte geçiş sırasıyla bu üç mescid hakkında kısa bilgi sunalım:

Mescid-i Harâm: Kâbe'yi çepeçevre kuşatan mescid olup, yeryüzünün en eski mescididir. Hem buraya hem Mescid-i Nebevî'ye hem de Mescid-i Aksâ'ya **Harem-i Şerif** denir.

Mescid-i Nebevî: İslâm âlimlerinin büyük çoğunluğuna göre, Mescid-i Nebevî fazilet bakımından Mescid-i Harâm'dan sonra gelir. Esasen bunu, biraz aşağıda okuyacağımız şu hadîs-i şerif de göstermektedir: “Şu benim mescidimde kılınacak bir namaz, Mescid-i Harâm dışındaki diğer mescidlerde kılınan bin namazdan hayırlıdır.”

Mescid-i Aksâ: “En uzaktaki mescid” demektir. Çünkü Kudüs'te bulunan bu mescid, Mekke'deki Mescid-i Harâm'a göre, Medine'deki Mescid-i Nebevî'den daha uzaktır.

Mescid-i Aksâ'nın bir adı da “mukaddes ev” anlamında “Beytü'l-makdis”tir. Kādî İyâz, Birinci Bölüm'de, “Allah Teâlâ'nın, Resûlullah'ı, Esmâ-i hüsnâ'sı ve Yüce Sıfatlarıyla Şerefliendirmesi” bahsinde “el-Kuddûs” ismini açıklarken şöyle demişti: “Mescid-i Aksâ'ya, insanlar orada Cenâb-ı Hakk'a ibâdet ederek günahlarından arındıkları için Beytü'l-Makdis adı verilmiştir.” Mescid-i Aksâ, Müslümanların ilk kiblesidir. Allah Teâlâ bu mescidin değerini: “çevresini mübârek kıldığımız Mescid-i Aksâ” sözleriyle anlatmaktadır.¹

Bazı âlimler, bu hadisten, sözü edilen üç mescid dışındaki bütün mescidlerin birbirine eşit olduğunu, bu sebeple kendi şehrindeki, hattâ mahallesindeki mescidi bırakıp, başka mescitleri ziyâret etmek maksadıyla seyahat etmekte bir fazilet bulunmadığını söylemişlerdir. Bazıları ise böyle bir seyahatin mekrûh, hattâ haram olduğunu belirtmiştir.

2. Müslim, Hac 514, nr. 1398.

1. Tirmizî, Salât 124, nr. 323; Nesâî, Mesâcid 8, nr. 696.

2. Abdullah ibni Abbâs'ın görüşü güvenilir kaynaklarda bulunmamakta, İbni Ebî Hâtim'in *Tefsîr*'inde yer almaktadır (VI, 1879, nr. 10066).

3. Buhârî, Fazlû's-salât 1, nr. 1189; Müslim, Hac 511, nr. 1397.

1. İsrâ 17/1.

وقد تقدّمت الآثارُ في الصلاة والسلام على النبي ﷺ عند دخول المسجد .

١٤٩٦ - وعن عبد الله بن عمرو بن العاص ، أنَّ النبي ﷺ كان إذا دخل المسجد قال : «أعوذُ بالله العظيم ، وبوجهه الكريم ، وسلطانه القديم ، من الشيطان الرجيم»^(٣) .

Mescid-i Nebevî'ye (ve diğer mescitlere) giren kimsenin, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem nasıl salâtü selâm edeceğine dâir hadisler ve rivâyetler bundan önceki bahiste zikredilmiştir.

Resûl-i Ekrem'in Mescide Girerken Yaptığı Duâ

Ashâb-ı kirâmdan Abdullah ibni Amr ibni'l-Âs'dan rivâyet edildiğine göre, Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem mescide girerken şöyle derdi:

«أعوذُ بالله العظيم، وبوجهه الكريم، وسلطانه القديم، من الشيطان الرجيم» (Allah'ın rahmetinden kovulmuş olan şeytanın vesvesesinden yüce Allah'a, onun her üstünlüğe sahip olan zâtına ve ezelden beri var olan kudretine sığınırım.)¹

Bu hadisin devamında, şeytanın: “(Böyle duâ eden kimse) Günün geri kalan kısmında benim şerrimden korundu” dediği rivâyet edilmiştir.

1. Ebû Dâvûd, Salât 18, nr. 466.

١٤٩٧ - وقال مالك - رحمه الله - : سمع عُمر بن الخطاب رضي الله عنه صوتاً في المسجد ، فدعا بصاحبه ؛ فقال : مِمَّنْ أَنْتَ ؟ قال : رجلٌ مِنْ ثَقِيف . قال : لو كُنْتَ مِنْ هَاتَيْنِ الْقَرْيَتَيْنِ [لَأَدَّبْتُكَ] ، إِنَّ مَسْجِدَنَا هَذَا^(٤) لَا يُرْفَعُ فِيهِ الصَّوْتُ^(٥) .

Mescid-i Nebevî'de Yüksek Sesle Konuşulmaz

Mâlik ibni Enes (Allah ona rahmet eylesin) şöyle demiştir:

“Bir defasında Hz. Ömer, bir adamın Mescid-i Nebevî'de dikkat çekecek derecede yüksek sesle konuştuğunu duydu. O adamın kendisine getirilmesini söyledi ve ona:

“Nerelisin? Kimlerdensin?” diye sordu. Adam:

“Tâifliyim, Benî Sakîf kabilesindenim.” dedi. Hz. Ömer ona şunları söyledi:

“Eğer Mekkeli veya Medineli olsaydın, seni cezâlandırmak sûretiyle eğitirdim. Çünkü bizim şu Mescidimizde yüksek sesle konuşulmaz.”²

Hadîs-i şerîfin râvisi olan ashâb-ı kirâmdan Sâib ibni Yezîd'in söylediğine göre, bir gün Mescid-i Nebevî'de ayakta dururken, birinin kendisine küçük bir taş fırlattığını gördü. Baktı, taş atan Hz. Ömer'di. Yanına vardı, Hz. Ömer de ona, yukarıdaki hadîs-i şerîfte anlatıldığı üzere, o yüksek sesle konuşan adamı yanına çağırmasını söyledi. Yalnız *Sahîh-i Buhârî*'deki rivâyette, Mescid-i Nebevî'de yüksek sesle konuşanların Tâifli iki kişi olduğu, Hz. Ömer'in ikisini de, yukarıda görüldüğü üzere uyardığı kaydedilmektedir. Hz. Ömer'in onları cezâlandırmamasının sebebi, muhtemelen yeni Müslüman olmaları, bu sebeple Peygambere saygı konusunda yeterli bilgiye sahip bulunmamaları veya yabancı olmalarıdır.¹

Hz. Ömer: “Bizim şu Mescidimizde yüksek sesle konuşulmaz.” derken, şu âyet-i kerîmeye dayanmıştır: “Ey îmân edenler! Seslerinizi Peygamber'in sesinden fazla yükseltmeyin; birbirinize bağırdığınız gibi ona bağırmayın. Yoksa yaptığınız iyilikler mahvolur gider de farkına bile varmazsınız.”² Çünkü Fahr-i Cihân Efendimiz Aliyyü'l-Kârî'nin dediği gibi: “Vefâtından sonra da, tıpkı yaşarken olduğu gibi canlıdır, diridir. Hâl böyle olunca, ona saygıda kusur etmemek gerekir.”³

2. Buhârî, Salât 83, nr. 470.

1. Aliyyü'l-Kârî, Şerhu's-Şifâ, II, 160.

2. Hucurât 49/2.

3. Şerhu's-Şifâ, II, 160.

قال محمد بن مَسْلَمَةَ: لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَعْتَمِدَ^(٦) الْمَسْجِدَ بَرْفَعِ الصَّوْتِ ،
وَلَا بِشَيْءٍ مِنَ الْأَذَى ، وَأَنْ يُنَزَّهَ عَمَّا يُكْرَهُ .

قال القاضي: حكي ذلك كله القاضي إسماعيل^(٧) في «مَبْسُوطِهِ» في باب
فَضْلِ مَسْجِدِ النَّبِيِّ ﷺ . والعلماء كُلُّهُمْ مُتَّفِقُونَ عَلَى أَنَّ حُكْمَ سَائِرِ الْمَسَاجِدِ هَذَا
الْحُكْمُ .

Mâlikî fakihî Muhammed ibni Mesleme⁴ (v. 216/831) şöyle demiştir:

“Mescid-i Nebevî’ye girmek isteyen bir kimse yüksek sesle konuşmamalı, insanı rahatsız eden şeyleri yapmamalı, çirkin görülen her davranıştan sakınmalıdır.”

Mescitler Allah’ı zikretmek için yapılmıştır. Bu sebeple Muhammed ibni Mesleme, mescitte kesinlikle alış-veriş yapmamak, tıraş olmamak, tırnak kesmemek, mescide tükürmemek ve benzeri hareketlerden kaçınmak gerektiğine işaret etmektedir.

Mâlikî fakihî Kādî İsmâil⁵ (v. 282/896), Mescid-i Nebevî hakkındaki bütün bu bilgileri, *el-Mebsût* adlı eserinin “Mescid-i Nebî’nin Fazileti” bahsinde vermiştir. Bütün âlimler, diğer mescitlerin de Mescid-i Nebevî hükmünde olduğu konusunda görüş birliği içindedir.

Bütün mescitler Allah’a ibâdet etmek için yapıldığına göre, ibâdet etme açısından hepsi bir ve değerlidir. Tahiyetü’l-mescid kılma, girip çıkarken belli edeplere riâyet etme bakımından aralarında fark yoktur. Fakat içlerinde yapılan ibâdetlerin kazandıracığı sevap ise elbette farklıdır.

GELECEK DERS

Tarih: 15 Eylül 2019, Pazar

Zaman: Öğle Namazından bir saat önce

Yer: Eyüp Sultan Camii-i Şerif’inde
yapılması planlanmaktadır.